

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. P. L.**, bývajúceho v K., zastúpeného I. s.r.o., so sídlom v K., proti žalovanej **R., a.s.**, so sídlom v K., zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. D. B. s.r.o., so sídlom v K., **o vyplatenie odkupnej hodnoty poistky s príslušenstvom**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 39 C 47/2011, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 25. apríla 2012 sp. zn. 1 Co 377/2011, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach z 25. apríla 2012 sp. zn. 1 Co 377/2011 a uznesenie Okresného súdu Košice II zo 14. novembra 2011 č.k. 39 C 47/2011-48 **z r u š u j e**; vec vracia Okresnému súde Košice II na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením zo 14. novembra 2011 č.k. 39 C 47/2011-48 zastavil konanie pre prekážku skôr začatého konania, s poukazom na § 103 O.s.p. v spojení s § 104 ods. 1 prvá veta O.s.p. a § 83 O.s.p. Žiadnemu z účastníkov nepriznal náhradu trov konania (§ 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p.).

Krajský súd v Košiciach (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu uznesením z 25. apríla 2012 sp. zn. 1 Co 377/2011 napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (§ 219 O.s.p.). Argumenty žalobcu uvedené v odvolaní vyhodnotil ako nesúvisiace s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia, a zdôraznil, že prekážka začatého konania naďalej pretrváva. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. s prihliadnutím na to, že žalovanej v odvolacom konaní žiadne trovy nevznikli.

Proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil ustanoveniami § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O.s.p. Namietal správnosť právneho názoru, na ktorom súdy nižších stupňov založili svoje rozhodnutia. Prekážka skôr začatého konania, ktorou súdy zastavenie tohto konania odôvodnili, podľa jeho názoru nie je daná, nakoľko jednotlivé konania sa od seba odlišujú svojím predmetom, a teda nie sú totožné. Pokiaľ súdy dospeli k opačnému záveru, ich rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, a zároveň ním žalobcovi odňali možnosť pred nimi konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.) ohľadne nároku uplatňovaného v tomto konaní. Odvolací súd sa navyše obmedzil len na konštatovanie správnosti rozhodnutia súdu prvého stupňa, sám existenciu podmienok pre pokračovanie v konaní neskúmal. Z týchto dôvodov žiadal dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť, a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 3 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu. Podľa § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak odvolací súd a/ zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenstiev (§ 109 ods. 1 písm. c/) na zaujatie stanoviska. Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Keďže dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nevykazuje znaky niektorého z vyššie uvedených uznesení, dovolanie podľa § 239 O.s.p. prípustné nie je.

So zreteľom na obsah dovolania a tiež zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 druhá veta O.s.p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (rozsudku i uzneseniu) odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. dovolať nenamietal a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolať tvrdil, že konanie pred súdmi nižších stupňov je postihnuté vadou podľa § 237 písm. f/ O.s.p., ku ktorej došlo tým, že súdy rozhodli o zastavení konania na základe neexistujúcej prekážky skôr začatého konania.

Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je taký (vadný) postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. Podľa ustálenej súdnej praxe k odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť tak činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ako aj samotným rozhodnutím. O taký prípad ide aj vtedy, ak súd zastaví konanie podľa § 104 ods. 1 O.s.p. pre neexistujúci nedostatok podmienky konania.

Nedostatkom podmienky súdneho konania podľa § 104 ods. 1 O.s.p. je i prekážka začatého konania (litispendencia; § 83 O.s.p.), ktorá bráni tomu, aby na súde prebiehalo iné konanie v tej istej veci. Táto prekážka vzniká (je daná), ak na ktoromkoľvek súde v Slovenskej republike je začaté konanie, ktoré má rovnakých účastníkov, rovnaký predmet konania a rovnaké skutkové okolnosti, od ktorých sa odvodzuje právo. Pokiaľ ide o totožnosť účastníkov, táto je daná aj vtedy, ak pôvodný účastník v prvom konaní je vystriedaný právnym nástupcom v druhom konaní (musí byť však ako právny nástupca pôvodného účastníka označený), a tiež vtedy, ak účastníci v druhom konaní vystupujú v opačnom procesnom postavení. Predmet konania je vymedzený petitom návrhu na začatie konania, a základ uplatneného nároku je určený skutkovými okolnosťami, ktorými je petit zdôvodnený. Litispendencia je procesnou prekážkou konania, ktorú musí súd z úradnej povinnosti odstrániť, a to bez zreteľa na to, kedy túto prekážku zistí, alebo kedy táto prekážka vznikla. V takom prípade vždy konanie zastaví podľa § 104 ods. 1 O.s.p. Spravidla zastaví konanie o návrhu, ktorý bol podaný neskôr. Prekážka litispendencie môže byť odstránená napr. aj tým, že konanie bude zastavené v dôsledku späťvzatia jedného z dvoch návrhov. Pre posúdenie, či tu je prekážka začatej veci, je rozhodujúci stav v čase rozhodnutia v neskôr začatom konaní (R 97/2003).

V preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že súd prvého stupňa zastavil konanie na základe zistenia, že sa na ňom pod sp. zn. 16 C 226/2011 už vedie konanie v rovnakej veci. Odvolací súd sa s uvedeným názorom stotožnil. K uvedenému záveru dospeli sudy po zistení, že v oboch konaniach vystupujú tí istí účastníci (dokonca v rovnakom procesnom postavení), a že žalobné návrhy sú odôvodnené rovnakými skutkovými okolnosťami. Pritom však ušla ich pozornosti odlišnosť samotných žalobných návrhov, a teda rozdiel v predmetoch konaní. Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 16 C 226/2011 (pôvodne pod sp. zn. 18 Ro 180/2011) je zaplatenie sumy 820,12 €, ktorá predstavuje odkupnú hodnotu poisťky (odbytné) za obdobie od 17. marca 1999 do 15. mája 2008, t.j. od začiatku poistenia do dňa, ku ktorému sa na výške odbytného účastníci (podľa názoru žalobcu) zhodli, čo má byť preukázané listom žalovaného z 15. mája 2008. Predmetom konania vedeného na súde prvého stupňa pod sp. zn. 39 C 47/2011 je vyplatenie odkupnej hodnoty poisťky za obdobie od 16. mája 2008 do 18. marca 2009, t.j. odo dňa, od ktorého je výška odbytného medzi účastníkmi už sporná, až do skončenia poistenia, pričom za uvedené obdobie žalobca

žiada priznať tiež príslušenstvo. Na vyčíslenie tejto časti odkupnej hodnoty poisťky pritom žalobca navrhuje vykonať znalecké dokazovanie.

Z uvedeného vyplýva, že prekážka litispendencie v prejednávanej veci neexistovala (nebola daná) už v čase rozhodnutia súdu prvého stupňa. Preto pokiaľ súd prvého stupňa v dôsledku nesprávneho záveru o jej existencii konanie zastavil, odňal tým žalobcovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Rovnakého pochybenia sa dopustil odvolací súd, keď z toho istého dôvodu odvolaním napadnuté rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdil.

Vzhľadom na výskyt procesnej vady konania uvedenej v § 237 O.s.p., ktorá zakladá prípustnosť dovolania žalobcu a zároveň aj jeho opodstatnenosť (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), musel dovolací súd dovolaním napadnuté odvolacieho súdu zrušiť. Z rovnakého dôvodu zrušil dovolací súd aj zrušovaným uznesením odvolacieho súdu potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa.

Ak dôjde k zrušeniu napadnutého rozhodnutia, súd, ktorého rozhodnutie bolo zrušené, koná ďalej o veci. Pritom je právny názor súdu, ktorý rozhodoval o dovolaní, záväzný. V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 10. januára 2013

JUDr. D. S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková